

VAI TRÒ CỦA CHUYỂN ĐỔI SỐ TRONG CÔNG TÁC KHOA HỌC QUÂN SỰ Ở VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN QUÂN SỰ HIỆN NAY

Nguyễn Thị Ly, Nguyễn Quang Tạo
Viện Khoa học xã hội và nhân văn quân sự/ Học viện Chính trị

Tóm tắt: Bài viết phân tích các vai trò chủ yếu của chuyển đổi số trong công tác khoa học quân sự ở Viện Khoa học xã hội và nhân văn quân sự (KHXH&NVQS). Trên cơ sở đó, đề xuất một số giải pháp đẩy mạnh chuyển đổi số trong công tác khoa học quân sự của Viện thời gian tới.

Từ khóa: Chuyển đổi số; Khoa học quân sự; Năng lực số; Viện Khoa học xã hội và nhân văn quân sự.

THE ROLE OF DIGITAL TRANSFORMATION IN MILITARY SCIENCE WORK AT THE INSTITUTE OF MILITARY SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES TODAY

Abstract: This article analyzes the main roles of digital transformation in military science work at the Institute of Military Social Sciences and Humanities (ISSH). Based on this, it proposes several solutions to promote digital transformation in the Institute's military science work in the future.

Keywords: Digital transformation; Military science; Digital capability; Institute of Military Social Sciences and Humanities.

Nhận bài: 14/01/2026

Phản biện: 24/02/2026

Duyệt đăng: 27/02/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Công tác khoa học quân sự là nhiệm vụ chính trị trung tâm của Viện KHXH&NVQS. Trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và xu thế chuyển đổi số đang diễn ra mạnh mẽ trên mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, việc ứng dụng công nghệ số vào tổ chức, quản lý và triển khai hoạt động nghiên cứu khoa học ngày càng trở thành yêu cầu tất yếu. Mặt khác, yêu cầu đẩy mạnh chuyển đổi số gắn với cải cách hành chính ở Học viện Chính trị đang đặt ra đòi hỏi phải đổi mới phương thức quản lý, tổ chức và triển khai công tác khoa học quân sự theo hướng hiện đại, hiệu quả, phù hợp với môi trường số. Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Viện KHXH&NVQS nhiệm kỳ 2025-2030 đã xác định “Nâng cao chất lượng xây dựng chính quy, chấp hành nghiêm kỷ luật, pháp luật và chuyển đổi số” (2). Do đó, đẩy mạnh chuyển đổi số trong công tác khoa học quân sự ở Viện không chỉ là yêu cầu khách quan mà còn là giải pháp quan trọng nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động nghiên cứu khoa học của Viện.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Vai trò của chuyển đổi số trong công tác khoa học quân sự ở Viện KHXH&NVQS

Thứ nhất, chuyển đổi số góp phần nâng cao chất lượng và hiệu quả tổ chức thực hiện hoạt động nghiên cứu khoa học ở Viện. Chuyển đổi số tạo điều kiện mở rộng khả năng tiếp cận và khai thác tri thức khoa học cho đội ngũ cán bộ nghiên cứu của Viện. Thông qua hệ thống thư viện số, các cơ sở dữ liệu khoa học và nguồn tài liệu điện tử

trong nước và quốc tế, cán bộ nghiên cứu có thể tiếp cận nhanh chóng với khối lượng lớn thông tin khoa học phong phú và được cập nhật thường xuyên. Nhờ đó, hoạt động nghiên cứu không còn bị giới hạn trong phạm vi các nguồn tư liệu truyền thống mà được mở rộng sang các nguồn dữ liệu số đa dạng, có giá trị khoa học cao. Đồng thời, việc ứng dụng các công cụ công nghệ số trong thu thập, quản lý và xử lý dữ liệu giúp nâng cao khả năng khai thác thông tin khoa học một cách có hệ thống, góp phần bảo đảm tính chính xác và độ tin cậy của các luận cứ nghiên cứu. Bên cạnh đó, chuyển đổi số còn tạo điều kiện ứng dụng các công cụ công nghệ số và trí tuệ nhân tạo hỗ trợ hoạt động nghiên cứu khoa học. Các công cụ tìm kiếm học thuật, hệ thống phân tích dữ liệu, phần mềm quản lý và tổng hợp tài liệu khoa học, cùng với các nền tảng trí tuệ nhân tạo giúp các nhà khoa học thu thập, phân tích và hệ thống hóa thông tin một cách nhanh chóng và hiệu quả hơn. Ngoài ra, chuyển đổi số còn góp phần đổi mới phương thức tổ chức các hoạt động trao đổi học thuật và sinh hoạt khoa học ở Viện. Các hội thảo khoa học có thể được tổ chức linh hoạt dưới hình thức trực tuyến hoặc kết hợp trực tiếp với trực tuyến, Điều đó, không chỉ tiết kiệm thời gian, kinh phí mà còn tạo điều kiện tăng cường kết nối, hợp tác nghiên cứu với các cơ quan khoa học trong và ngoài quân đội, góp phần nâng cao chất lượng các sản phẩm khoa học của Viện.

Thứ hai, chuyển đổi số thúc đẩy hiện đại hóa công tác quản lý và điều hành hoạt động khoa học ở Viện KHXH&NVQS. Chuyển đổi số tạo điều kiện chuẩn hóa và số hóa các khâu trong quy trình tổ chức, quản lý nhiệm vụ khoa học, từ đăng ký, xét duyệt, triển khai thực hiện đến theo dõi tiến độ và nghiệm thu kết quả nghiên cứu. Những năm gần đây, cùng với xu thế chuyển đổi số trong quân đội, nhiều nội dung của công tác quản lý khoa học ở Viện đã từng bước được triển khai trên nền tảng công nghệ số. Việc đăng ký nhiệm vụ khoa học, trao đổi thông tin giữa cơ quan quản lý với chủ nhiệm đề tài và các nhóm nghiên cứu ngày càng được thực hiện thông qua các nền tảng số, qua đó rút ngắn thời gian xử lý thông tin, nâng cao tính kịp thời và hiệu quả trong điều hành hoạt động khoa học. Đồng thời, việc ứng dụng các nền tảng số trong theo dõi và điều hành tiến độ thực hiện nhiệm vụ nghiên cứu đã góp phần nâng cao hiệu quả quản lý khoa học. Thông qua các nhóm làm việc trên các nền tảng ứng dụng như Zalo hoặc các hệ thống trao đổi thông tin trực tuyến khác, cơ quan quản lý khoa học có thể duy trì sự kết nối thường xuyên với các chủ nhiệm đề tài và các nhóm nghiên cứu, kịp thời nắm bắt tình hình triển khai nhiệm vụ, trao đổi các vấn đề chuyên môn cũng như xử lý những khó khăn phát sinh trong quá trình thực hiện đề tài. Hoạt động khoa học ở Viện không chỉ được triển khai trong phạm vi nội bộ mà còn có sự phối hợp với nhiều cơ quan, đơn vị nghiên cứu trong và ngoài quân đội. Việc sử dụng các nền tảng số để chia sẻ tài liệu, trao đổi thông tin và thảo luận học thuật giúp rút ngắn khoảng cách địa lý, tạo điều kiện thuận lợi cho sự phối hợp nghiên cứu giữa các nhà khoa học, qua đó bảo đảm tiến độ và nâng cao chất lượng các nhiệm vụ khoa học.

Một nội dung quan trọng khác của chuyển đổi số trong quản lý khoa học là việc số hóa và lưu trữ các kết quả nghiên cứu, từng bước hình thành các kho tri thức số phục vụ hoạt động nghiên cứu và đào tạo. Thông qua việc xây dựng cơ sở dữ liệu điện tử, thư viện số và các kho tư liệu số, các công trình nghiên cứu, báo cáo tổng kết đề tài, kỹ yếu hội thảo và tài liệu chuyên ngành có thể được quản lý, bảo quản và khai thác một cách khoa học. Điều này không chỉ nâng cao hiệu quả sử dụng các kết quả nghiên cứu đã được tích lũy mà còn tạo điều kiện hình thành hệ thống tri thức KHXH&NVQS được kế thừa và phát triển liên tục.

Thứ ba, chuyển đổi số thúc đẩy xã hội hóa và lan tỏa các sản phẩm nghiên cứu khoa học trên nền tảng số. Chuyển đổi số tạo điều kiện để công bố và phổ biến các kết quả nghiên cứu khoa học thông qua các nền tảng số, qua đó mở rộng phạm vi tiếp cận của các sản phẩm khoa học. Nếu như trước đây các kết quả nghiên cứu khoa học chủ yếu được phổ biến thông qua các hình thức truyền thống như sách chuyên khảo, tạp chí khoa học hoặc hội thảo chuyên ngành, thì hiện nay với sự phát triển của công nghệ số, các sản phẩm nghiên cứu có thể được giới thiệu, chia sẻ và phổ biến rộng rãi hơn thông qua các cổng thông tin điện tử, tạp chí điện tử, thư viện số hoặc các nền tảng truyền thông số. Điều này giúp các công trình nghiên cứu của Viện KHXH&NVQS có điều kiện tiếp cận với đông đảo cán bộ, giảng viên, nhà nghiên cứu và bạn đọc quan tâm đến lĩnh vực khoa học xã hội và nhân văn.

Đối với Viện KHXH&NVQS, việc thúc đẩy xã hội hóa các sản phẩm nghiên cứu trên nền tảng số có ý nghĩa quan trọng trong việc phát huy giá trị lý luận và thực tiễn của các công trình khoa học. Thông qua các nền tảng số, các kết quả nghiên cứu của Viện có thể được phổ biến rộng rãi hơn, góp phần nâng cao hiệu quả tuyên truyền, giáo dục chính trị và củng cố niềm tin của cán bộ, chiến sĩ và nhân dân đối với Đảng, Nhà nước và Quân đội. Mặt khác, chuyển đổi số còn tạo điều kiện thuận lợi để tăng cường sự kết nối và tương tác học thuật giữa các nhà khoa học, qua đó thúc đẩy quá trình trao đổi tri thức và phát triển các ý tưởng nghiên cứu mới. Khi các kết quả nghiên cứu khoa học được phổ biến rộng rãi trên các nền tảng số, các nhà khoa học có điều kiện tiếp cận, trao đổi và phản biện học thuật một cách nhanh chóng, từ đó góp phần nâng cao chất lượng các công trình nghiên cứu và thúc đẩy sự phát triển của KHXH&NVQS.

Thứ tư, chuyển đổi số góp phần nâng cao năng lực số cho đội ngũ cán bộ nghiên cứu của Viện nhằm thích ứng với môi trường khoa học hiện đại. Chuyển đổi số không chỉ là công cụ hỗ trợ hoạt động nghiên cứu khoa học mà còn là động lực quan trọng thúc đẩy nâng cao năng lực số của đội ngũ cán bộ nghiên cứu ở Viện KHXH&NVQS. Quá trình chuyển đổi số trong công tác khoa học quân sự ở Viện đã và đang thúc đẩy đội ngũ cán bộ nghiên cứu từng bước hình thành và phát triển

các kỹ năng cần thiết trong môi trường nghiên cứu số, như khai thác cơ sở dữ liệu điện tử, sử dụng các phần mềm quản lý và hỗ trợ nghiên cứu, phân tích dữ liệu định tính và định lượng, cũng như bước đầu ứng dụng các công cụ trí tuệ nhân tạo trong hoạt động nghiên cứu KHXH&NVQS. Bên cạnh việc nâng cao kỹ năng công nghệ, chuyển đổi số còn góp phần thúc đẩy đổi mới tư duy nghiên cứu và phương pháp làm việc khoa học của đội ngũ cán bộ nghiên cứu. Thông qua quá trình tiếp cận và sử dụng các công nghệ số trong nghiên cứu khoa học, cán bộ nghiên cứu của Viện có điều kiện mở rộng phương pháp tiếp cận nghiên cứu, kết hợp linh hoạt giữa các phương pháp nghiên cứu truyền thống với các phương pháp phân tích và xử lý dữ liệu hiện đại. Điều này không chỉ góp phần nâng cao chất lượng và độ tin cậy của các công trình nghiên cứu mà còn thúc đẩy sự đổi mới trong tư duy khoa học và phương pháp nghiên cứu của đội ngũ cán bộ khoa học.

2.2. Giải pháp phát huy vai trò của chuyển đổi số trong công tác khoa học quân sự ở Viện KHXH&NVQS hiện nay

Thứ nhất, nâng cao nhận thức và trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, nhân viên về vai trò của chuyển đổi số trong công tác khoa học quân sự ở Viện KHXH&NVQS. Nhận thức đúng đắn về vai trò và yêu cầu của chuyển đổi số là tiền đề quan trọng để thúc đẩy quá trình ứng dụng công nghệ số trong công tác khoa học quân sự của Viện. Vì vậy, cần tăng cường quán triệt các chủ trương của Đảng, Nhà nước và Quân đội về chuyển đổi số, đồng thời gắn nội dung này với nhiệm vụ nghiên cứu khoa học của đơn vị. Qua đó, giúp đội ngũ cán bộ, nhân viên nhận thức rõ chuyển đổi số không chỉ là công cụ kỹ thuật mà còn là phương thức quan trọng để đổi mới tổ chức và phương pháp nghiên cứu khoa học. Trên cơ sở đó, mỗi cán bộ nghiên cứu cần chủ động nâng cao năng lực số, tích cực khai thác các nền tảng công nghệ và nguồn dữ liệu số phục vụ hoạt động nghiên cứu khoa học. Thông qua các hội thảo khoa học, các lớp bồi dưỡng chuyên môn, cần từng bước hình thành tư duy nghiên cứu trong môi trường số, giúp cán bộ khoa học chủ động tiếp cận và khai thác hiệu quả các công cụ và nền tảng số phục vụ hoạt động nghiên cứu. Đồng thời, lãnh đạo, chỉ huy Viện cần xác định chuyển đổi số trong công tác

khoa học quân sự là một trong những nhiệm vụ trọng tâm góp phần hoàn thành nhiệm vụ chính trị của đơn vị, từ đó tạo sự thống nhất về nhận thức và hành động trong toàn Viện.

Thứ hai, từng bước hoàn thiện hạ tầng số và xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu khoa học phục vụ nghiên cứu. Hạ tầng công nghệ và các nguồn dữ liệu số là nền tảng quan trọng của quá trình chuyển đổi số trong công tác khoa học quân sự. Do đó, Viện cần tiếp tục đầu tư, nâng cấp hệ thống hạ tầng công nghệ thông tin, bảo đảm các điều kiện cần thiết cho việc triển khai các nền tảng số trong quản lý và tổ chức hoạt động nghiên cứu khoa học. Đồng thời, chú trọng xây dựng và phát triển các cơ sở dữ liệu khoa học, thư viện số và kho tri thức số về KHXH&NVQS, từng bước hình thành hệ thống dữ liệu nghiên cứu có tính hệ thống và cập nhật. Điều này không chỉ giúp nâng cao hiệu quả khai thác các nguồn tri thức khoa học mà còn tạo điều kiện thuận lợi cho việc chia sẻ và phát triển tri thức trong hoạt động nghiên cứu.

Thứ ba, đẩy mạnh ứng dụng các nền tảng công nghệ số và công cụ hỗ trợ nghiên cứu trong toàn bộ quá trình tổ chức hoạt động khoa học. Để phát huy hiệu quả chuyển đổi số, Viện cần tăng cường ứng dụng các nền tảng số trong các khâu của công tác khoa học quân sự, từ quản lý, điều hành nhiệm vụ khoa học đến tổ chức thực hiện các hoạt động nghiên cứu. Việc sử dụng các hệ thống quản lý nhiệm vụ khoa học trên môi trường số, các phần mềm quản lý tài liệu khoa học, công cụ phân tích dữ liệu và các nền tảng trí tuệ nhân tạo sẽ góp phần nâng cao hiệu quả xử lý thông tin và chất lượng các luận cứ khoa học. Đồng thời, cần đẩy mạnh tổ chức các hội thảo khoa học, trao đổi học thuật trên nền tảng số nhằm mở rộng không gian trao đổi học thuật và tăng cường kết nối giữa các nhà khoa học.

Thứ tư, tăng cường đào tạo, bồi dưỡng năng lực số và mở rộng hợp tác nghiên cứu trên môi trường số. Đội ngũ cán bộ nghiên cứu, nhân viên của Viện là chủ thể trực tiếp của quá trình chuyển đổi số trong công tác khoa học quân sự. Vì vậy, Viện cần chú trọng đào tạo, bồi dưỡng kỹ năng sử dụng công nghệ số, khai thác dữ liệu và ứng dụng các công cụ phân tích hiện đại cho đội ngũ này. Do đó, chú trọng bồi dưỡng và nâng cao năng lực số, bao gồm các kỹ năng khai thác cơ sở dữ liệu khoa học, sử dụng các công cụ phân tích dữ liệu,

cũng như các kỹ năng công bố và phổ biến kết quả nghiên cứu trên các nền tảng số. Bên cạnh đó, cần tạo điều kiện để cán bộ khoa học tham gia các chương trình đào tạo, trao đổi học thuật, hội thảo khoa học trong nước và quốc tế về chuyển đổi số trong nghiên cứu khoa học, qua đó từng bước nâng cao trình độ chuyên môn và năng lực hội nhập của đội ngũ cán bộ khoa học. Đồng thời, cần tăng cường hợp tác, trao đổi học thuật với các cơ quan nghiên cứu, các cơ sở đào tạo và các nhà khoa học trong và ngoài quân đội thông qua các nền tảng số. Qua đó, góp phần mở rộng không gian học thuật, thúc đẩy chia sẻ tri thức và nâng cao chất lượng hoạt động nghiên cứu khoa học của Viện trong điều kiện chuyển đổi số hiện nay.

III. KẾT LUẬN

Chuyển đổi số đang trở thành xu thế tất yếu và là động lực quan trọng thúc đẩy nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác khoa học quân sự ở Viện KHXH&NVQS. Việc ứng dụng công nghệ số không chỉ góp phần đổi mới phương thức tổ chức, quản lý và triển khai hoạt động nghiên cứu, mà còn mở rộng khả năng khai thác, chia sẻ tri thức và nâng cao năng lực nghiên cứu của đội ngũ cán bộ khoa học. Vì vậy, đẩy mạnh chuyển đổi số gắn với hoàn thiện cơ chế quản lý khoa học, phát triển hạ tầng dữ liệu và nâng cao năng lực số cho đội ngũ cán bộ nghiên cứu là yêu cầu quan trọng nhằm nâng cao chất lượng công tác khoa học quân sự, đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Đảng bộ Học viện Chính trị (2025). *Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ Học viện Chính trị lần thứ XVII*, Hà Nội.
- Đảng bộ Viện KHXH&NVQS (2025). *Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Viện KHXH&NVQS nhiệm kỳ 2025-2030*, Hà Nội.
- Bộ Chính trị (2024). *Nghị quyết 57-NQ/TW về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia*, Hà Nội.
- Lê Huy Vịnh (2025). *Toàn quân đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số*. Tạp chí Quốc phòng toàn dân điện tử, ngày 12/5/2025.
- Viện KHXH&NVQS (2025). *Báo cáo rút kinh nghiệm 02 năm triển khai kế hoạch mở rộng phối hợp, hợp tác nghiên cứu khoa học của Viện*, ngày 15/3/2025, Hà Nội.